

NICOLAS GUERENDIAIN ELKARTEA

Edozein errepublikak ez du balio

Errepublikaren aldeko mugimenduek erreferentziatzat dute Irungo Nicolas Guerendiain elkarteak. Tradizio errepublikar handiko hiria da Irun eta sentimendu horrek batuta, memoria historikoa berreskuratzeko lanean dihardute bertako kideek. Monarkia ezabatu eta errepublika ezartzea dute aldarri, baina ez edozein motakoa, herritik jaioa baizik, benetako balore errepublikarretan oinarritua.

| MIKEL GARCIA IDIAKEZ |

Argazkiak: Elkarteak utziak

MIKEL GARCIA IDIAKEZ

BATETIK, erregimen politikoa aldatzea nahi dute elkarteko kideek, monarkia pribilegio eskandalagarriak dituen zaharkitutako eta iraungitako gobernu mota dela argudiatuta. “Espainiako Estatuan inposatutako monarkia dugu, Francok ezarria, eta gure estatu burua guk geuk bozaz hautatu nahi dugu”, diote. Abiapuntua hori izanik, herriaren errepublika aldarrikatzen dute, “esaten baita, adibidez, José María Aznar ere errepublikarra zela eta III. Errepublikaren lehenengo presidente izan nahi zuela, baina irudikatu zein eredu ezarriko zukeen, eskuineko errepublika batek ez du defendatuko guk eskatzen duguna, herriaren baloreak dituen”. Alegia, publikotasunaren defentsa, giza eskubideena, berdintasun soziala, independentzia judiziala, laiko-

Nicolas Guerendiain elkartean, bandera errepublikarra eta ikurrina atzean dutela, ezker-eskuin: Junkal Oiartzun, Mariabi Prieto, Tino Zamora, Yolanda Allende eta Francisco Lusa.

tasuna, lurra lantzen duenarentzat izatea, herriak bere patuaren jabe izateko eta autode-terminaziorako duen eskubidea... Espainiako Estatu II. Errepublikaren Konstituzioan jasotako oinarriak, azken finean.

Gaur egun puri-purian dauden gaiak direla uste du Junkal Oiartzunek: “Ikusi bestela hezkuntzan, osasunean... pribatua nola ari diren sustatzen publikoaren kaltetan, erlijioari ematen zaion boterea, hedatu den kapitalismo basatia eta hainbat lekutako latifundismoa, mugimendu independentisten aurrean monarkia nola erabiltzen duten Espainiako aberriaren batasuna irudikatze...”. PPK ezarri nahi duen hezkuntza eredu berria ere, Wert erreforma izenez ezaguna, esanguratsua da: eskulan otzan bilakatu nahi dituzte ikasleak, “kulturalak

beldurra ematen duelako, jendeak pentsatzea, bidegabekeriez jabetzea eta nola aurre egin jakitea arriskutsua da, ez zaie komeni jendea ondo heztea, baina kultura indartzea da errepublikaren funtsetako bat”, gaineratu du Tino Zamorak. “Oraintxe, beste kolpe faxista bat ari gara jasaten —dio Oiartzunek—, 30 urteotan lortzen joandakoa amen batean suntsitu dutelako eta beldurra sortu dute jendearen, lanpostua galtzeko beldurrez shock egoeran dago gizartea. Inoiz baino beharrezkoagoa da monarkia baztertu eta aipatutako balore horiek guztiak berreskuratzea”.

Helburu horrekin dihardute gure solaskideek, Oiartzun, Zamora, Yolanda Allende, Jose Manuel Alvarez, Francisco Lusa eta Mariabi Prietok. Nicolas Guerendia in elkarteak 65 kide inguru ditu eta 2005ean sortu zen. Urte hartan, jardunaldi errepublikarrak antolatu zituzten Irungo Kabigorri Ateneoan eta uste baino jende gehiago hurbildu zen. Halako elkarte baten gogoia eta beharra sumatu zuten, estatutuak idatzi eta lanari ekin zioten. Kideen sentimendu errepublikarra gertutik jaso da sarri, asko sufritu duten senitartekoak baitituzte gehienek, erailak, erbesteratuak, ondasunik gabe utzitakoak...

“Gora San Martzial laikoa!”

Nicolas Guerendia in aita Irungo lehen alkate errepublikarra izan zen, XIX. mende amaieran. Nicolas Guerendia in semea berriz, Irungo udal epaile aritu zen, eta herriko jaietan egiten den alardeko jeneral zela “gora San Martzial laikoa!” oihukatzeagatik kritika zorrotzak jaso zituen, garaiko hainbat hedabidetatik. 1936ko altxamendu militarren ostean, komandante izatera iritsi zen Rosa Luxenburgoko batailoian, Irungo defentsan borrokatu eta Guadalupeko gotorlekuan giltzaperatutakoak exekuta ez zitzaizkion lagundu zuen. Atxilotu zutelarik, norbait bazela eta ziur zen ez zutela hilko. Fusilatu egin zuten, ordea, eta aurretik, kaletik lotuta kolpatu eta torturatu zuten, biluzik. Makina bat dira 1936ko Gerrak utzitako antzerako historiak, Irun birrinduta geratu zen erabat —faxistek bonbardatu eta ondoren anarkistek erre— eta errepresio bortitza jasan zuten herritarrek —hildakoen gorpuak Hendaiako mugara arteko errepidean barreiatzen zituzten—.

Fusilatu eta hildakoen hobietan omenaldiak antolatzeaz gain (argazkian, 1936an Pikoketan hildakoei omenaldia, iaz), bailaran egon daitezkeen hobie eta desagertutako senitartekoei buruz ikertzen dute.

“Ez gara oroitzapenez bizi, baina ahaztu ere ez da ahaztu behar”. Filosofia horrekin egiten du lan elkarteak, ezjakintasun handia dagoela iritzi baitiote. Historia modu partzialean kontatu dela kritikatu dute, seme-alaben testuliburuetan apenas eskaintzen diotela lekurik Errepublika sasoiari eta haren ezaugarriari. Eta familia askotan, gainera, isildu egin da iragana, beldurratik. Desitxuratu egin da historia, diote, “jendeari entzuten diozu ‘batzuen eta besteen aldetik’, ‘errepublikarrak ere...’; ez, errepublikarrek euren burua eta herriak bozkaturiko demokrazia defendatu zuten, faxismoak eraso”.

Mozioak, ikerketak, jardunaldiak... memoria historikoa berreskuratzeke

Memoria historikoa berreskuratzeke, ekintza ugari egiten ditu elkarteak. Fusilatu eta hildakoen hobietan omenaldiak antolatzeaz gain —urtero biltzen dira Pikoketako hobi aurrean, adibidez—, ahal duten neurrian ikertzen dute, bailaran oraindik ezkutuan egon daitezkeen hobien inguruan edota desagertutako senitartekoei buruz informazioa eskatzen dietenean. Aranzadi elkarteke Pako Etxeberriaren bitartez, pertsona bat kontratatzeke eskaera ere egin diote Irungo Udalari, bailaran egon daitezkeen hobiak ikertu ditzan. Izan ere, ezin da edozein lekutan zultu, probak behar dira, eta azaleratu gabeko hobien baten berri dakien jendeari deia luzatu diote, elkartearekin harremanetan jartzeke. 36ko Gerran hobi inprobisatuetan lurperatutako %10 edo gutxiago aurkitu dira, “gero eta zailagoa baita, paisaiak aldatu dira, errepideak egin dituzte, eta Memoriaren Legeak dio Estatuaren ardura dela, baina trabak baino ez dituzte jartzen eta senideak ari dira ikertzen eta lan hori egiten. Eta zein da arazoa? Tartean epailerik ez dagoela hobia azaleratuz gero, ez duzula ordain ekonomiko eta moralentzako eskubiderik”.

Argentinako epaile batek frankismoaren krimenen aurka jarritako kereila babesteko mozioa Udalera eraman zuen abenduan Bilduk, elkarteak

eskatuta. PPren abstentzioarekin eta gainerako alderdien aldeko bozarekin, aurrera atera zen mozioa. Bilduren bidez, frankismoan Irunen fusilatutako guztien omenezko monumentua jartzeke udal aurrekontuetan diru-partida gordetzea ere lortu dute, “lotsagarria delako halakorik ez egotea oraindik herrian, beste leku

“Errepublika uste baino lehenago iritsiko dela uste dugu, baina daukagun beldurra da errepublikaren eredia eurenganatu eta herria engainatzea, edukirik gabeko errepublika ezartzea”

Aldarrikapen martxa eta festa igandean

APIRILAREN 14AN Errepublikaren Eguna ospatzeko, prest dute dena Nicolas Guerendiain elkarteak. Euskal Herrian errepublikaren alde egiten den festa bakanetako da eta seigarren edizioa dute dagoeneko. Urtero legez, martxa errepublikarrak zeharkatuko du Irun, hiriguneraino, eta bandera errepublikarra jasoko dute ondoren,

musika bandak eta txalaparta soinuek lagundurik. Hitzaldia ere eskainiko dute. Azken bi urteetan, zintzilikatutako bandera lapurtu dute, gauez; “faxismoaren astinduak dira eta negargarria da bandera errepublikar batek ordezkatzaren dituen baloreen eta horiengatik borrokatu duen jendearen aurka joatea”. Urdanibia

plazan, Moskun, jarraituko du jaiak: besteak beste, graffiti txapelketa, xake jokoa, argazki eta literatura lehiaketa, II. Errepublikako olerkien erakusketa, umeentzako jolasak, liburu azoka, Irungo musika taldeen emankizuna eta ‘Egin tiro fatxari’ postu bitxia izango dira, Rouco Varelari edo erregeari pilota bota nahi dionarentzat.

askotan dagoen moduan”. Ekimen sinbolikoetatik harago, liburu aurkezpenak, dokumental emankizunak, erakusketak, hitzaldi-eztabaidak eta jardunaldiak antolatzen dituzte, Errepublika aroko zinemaz, olerkigintzaz edota prentsaz, emakumeaz, abortuaz –Empar Pineda izan zen hizlari–, krisiaz, autodeterminazio eskubideaz, laiktasunaz...

III. Errepublikaren Aldeko Sarea

Euskal Herrian ugaritzen ari dira errepublikaren aldeko elkarteak. Tolosa, Sestao eta Errenteriatik, adibidez, himnoaren partiturak eskatu dizkiote Nicolas Guerendiain elkarteari, aurten lehen aldiz apirilaren 14an bandera altxatuko dutela-eta, herri horietan. Gipuzkoan eta Nafarroan dago mugimendu gehien. “Sartagudako parkea, adibidez, izugarria da, oilo-ipurdia jartzen zaizu”, azaldu digute. Hain zuzen, nafarrak dira III. Errepublikaren Aldeko Sarearekin bat egin duten euskal udalerrigehientsuenak. 2007an Andaluzian jaiotako

sarean parte hartzen duten euskal udalerriak hamalau dira, guztira: Oibar, Orkoien, Atarrabia, Irurtzun, Altsasu, Berriozar, Antsoain, Agoitz, Zangoza, Ondarroa, Pasaia, Tolosa, Eibar eta Baztan. Zertarako balio duen sareak? “Ezer ez baduzu egiten, ez duzu ezer lortuko, urratsez urrats indarrak batzen joatea da asmoa”, erantzun digu Mariabi Prietok.

Oraintsu arte tabua zena, kalean eta hedabideetan eztabaidagai da egun, eta errepublika ez dute urrun ikusten Nicolas Guerendiain elkarteak: “Errege-etxea lotsagabe eta lapur koadrila bat dela ikusi da eta guk uste dugu baietz, errepublika iritsiko dela, uste baino lehenago, agintariei eurei jada ez zaielako monarkia interesatzen, baina daukagun beldurra da errepublikaren eredia eurenganatu eta herria engainatzea, edukirik gabeko errepublika ezarriz, itxuraz baino ez, eta berdinetan geundeke, hori ez da benetako errepublika”. ■

- Suteen aurkako babesa
- Uren horniketa eta trataera
- Instalazio elektromekanikoak

Ibarra, 10 · 7. Pab · 48300 Gernika · Bizkaia
 ☎ 94 625 54 50 · Fax 94 625 54 00

CuadraBus

www.cuadrabus.com

☎ 945 890 804 / 670 477 727 · Faxes: 945 892 215
info@cuadrabus.com